

РЕПУБЛИКА СРБИЈА
ЗАШТИТНИК ГРАЂАНА
281 – 21 / 16
Београд

Заштитник грађана
Zaštitnik građana

БЕОГРАДСКИ ЦЕНТАР
ЗА ЛЈУДСКА ПРАВА

дел. бр. 13230 датум: 08.04.2016.

НАЦИОНАЛНИ МЕХАНИЗАМ ЗА ПРЕВЕНЦИЈУ ТОРТУРЕ

ПРАЋЕЊЕ ПОСТУПАЊА ПРЕМА ИЗБЕГЛИЦАМА И МИГРАНТИМА У РЕПУБЛИЦИ СРБИЈИ

Извештај о посети Прихватном центру Суботица

Београд, март 2016. године

МАНДАТ НАЦИОНАЛНОГ МЕХАНИЗМА ЗА ПРЕВЕНЦИЈУ ТОРТУРЕ

Законом о ратификацији Опционог протокола уз Конвенцију против тортуре и других сурових, нељудских или понижавајућих казни или поступака¹ прописано је да Национални механизам за превенцију тортуре (НПМ) обавља посете установама у којима се налазе или се могу налазити лица лишена слободе, у циљу одвраћања државних органа и службених лица од било каквог облика мучења или било ког другог облика злостављања, као и ради усмеравања државних органа ка стварању смештајних и осталих животних услова у установама у којима се смештају лица лишена слободе у складу са важећим прописима и стандардима.

НПМ има право: на несметан, ненајављен и свакодобан приступ свим установама и свим просторијама у којима се налазе или се могу налазити лица лишена слободе; да насамом разговара са тим лицима, и са службеним лицима, која су обавезна да сарађују тим поводом, и са свим осталим лицима која могу имати информације значајне за поступање према лицима лишеним слободе; на приступ свој документацији која се односи на та лица; да надлежним органима даје препоруке у циљу побољшања начина поступања према лицима лишеним слободе и унапређења услова у којима се она задржавају или затварају.

У члану 2а Закона одређено је да Заштитник грађана обавља послове НПМ и да у обављању тих послова сарађује са омбудсменима аутономних покрајина и удружењима чијим је статутом предвиђени циљ удруживања унапређење и заштита људских права и слобода, у складу са законом.

Заштитник грађана и Покрајински омбудсман АП Војводине су потписали Меморандум о сарадњи у обављању послова НПМ², којим је предвиђено је да ће Покрајински омбудсман активно учествовати у посетама мониторинг тима НПМ установама у којима су смештена лица лишена слободе, а које се налазе на територији АП Војводине.

На основу спроведеног поступка по јавном позиву³, Заштитник грађана је изабрао удружења са којима ће остваривати сарадњу у обављању послова НПМ, и то Београдски центар за људска права, Виктимолошко друштво Србије, Група 484, Иницијативу за права особа са менталним инвалидитетом (MDRI-S), Комитет правника за људска права (YUCOM), Међународну мрежу помоћи (IAN), Одбор за људска права – Ваљево, Хелсиншки одбор за људска права у Србији и Центар за људска права – Ниш.

По обављеним посетама, НПМ сачињава извештаје које доставља посећеној установи. Након тога, НПМ одржава стални дијалог са посећеном установом, као и органом у чијем је саставу та установа, у циљу отклањања утврђених недостатака који могу довести до појаве тортуре, нељудског или понижавајућег поступања.

¹ „Сл. лист СЦГ - Међународни уговори“, бр. 16/2005 и 2/2006 и „Сл. гласник РС - Међународни уговори“, бр. 7/2011.

² Потписан 12. децембра 2011. године.

³ Објављен је 29. јануара 2016. године у „Службеном гласнику Републике Србије“.

ОСНОВНИ ПОДАЦИ О ПОСЕТИ

ПОСЕЂЕНА ИНСТИТУЦИЈА	Прихватни центри Суботица
ЦИЉ ПОСЕТЕ	Праћење поступања према избеглицама и мигрантима
ПОСЕТУ ОБАВИО	Заштитник грађана, у сарадњи са Покрајинским заштитником грађана – омбудсманом и удружењем Београдски центар за људска права
ДАТУМ ПОСЕТЕ	25. март 2016. године
НАЈАВА ПОСЕТЕ	Посета је најављена
ТИМ ЗА ПОСЕТУ	<p>Вођа тима: Анико Ширкова <i>Заменица Покрајинског заштитника грађана - омбудсмана</i></p> <p>Чланови тима: Душан Покушевски, <i>Београдски центар за људска права</i> Марко Штамбук, <i>Београдски центар за људска права</i></p>

САРАДЊА СЛУЖБЕНИХ ЛИЦА СА ТИМОМ НПМ

Сви службеници Прихватног центра остварили су пуну сарадњу са тимом НПМ, пружили све тражене информације и омогућили несметан увид у тражену документацију.

1. Увод

Прихватни центар Суботица смештен је на око 3,5 километра од центра града Суботице. Почео је са радом 16. новембра 2015. године. Центром руководи Комесаријат за избеглице и миграције. Поред управника, у Центру су запослене још четири особе из Комесаријата за избеглице и миграције.

Од почетка 2016. године, у Центру је боравило 201 лице (99 у јануару и 102 у фебруару). У Центру није било миграната/избеглица од 24. фебруара 2016. године.

2. Пријем у Центар и поучавање о правима и обавезама

Комесаријат за избеглице и миграције телефонским позивом обавештава управника Центра о доласку избеглица, након чега се спроводи њихов пријем. На тај начин се, према речима управника, спречава свака потенцијална врста злоупотребе Центра, имајући у виду да су смештајни капацитети намењени искључиво за избеглице/мигранте. Службеници Комесаријата за избеглице и миграције воде евиденције о лицима која су боравила у Центру.

Просек задржавања избеглица у Центру био је неколико дана. Центар су користили како би преспавали и одморили се, након чега су настављали пут ка Европској унији.

Према наводима руководиоца, Комесаријат за избеглице и миграције, по потреби, ангажује преводице. У Центру је у фебруару био присутан преводилац за арапски језик. У Центру не постоје правила о кућном реду, као ни обавештења о правима и обавезама избеглица/миграната.

ПРЕПОРУКА

У Прихватном центру биће израђен и на уочљив начин истакнут Кућни ред преведен на енглески, арапски и фарси језик.

Према службеним наводима, од дана када је Центар отворен, није примећено ни једно малолетно лице без пратње. У супротном би управа Центра обавестила надлежни Центар за социјални рад. До тренутка посете, ангажовано особље у Центру, није уочило ни један случај злостављања или трговине људима.

3. Здравствени прегледи

Према речима руководиоца, свим људима који бораве у Центру обезбеђена је медицинска нега. Центар је успоставио добру сарадњу са Домом здравља у Суботици, чији лекари у случају потребе долазе и пружају медицинску помоћ. До тренутка посете, обављена је само једна интервенција и то у случају детета које је имало високу температуру.

4. Смештајни услови

У Прихватном центру постоји 6 просторија (5 спаваоница и дневни боравак) које су намењене за боравак избеглица. Спаваонице су опремљене лежајевима на спрат, душецима, постељином и малим орманима за одлагање ствари, док се у дневном боравку налазе столови и столице.

Према речима управника, смештајни капацитети за спавање износе 55 места, али се у зависности од потребе, капацитети могу проширити. Дешавало се да избеглице пристигну у већем броју у Центар, услед чега се просторија за дневни боравак преуређивала у спаваоницу у коју су смештани мушкарци.

У Центру постоје два купатила (мушко и женско) са по 3 туш кабине и 3 тоалета. Хигијена у Центру је на добром нивоу. У свим смештајним капацитетима Центра обезбеђено је грејање на гас.

У управној згради Центра се налази амбуланта, као и просторија намењена за полицијске службенике. Иза објекта за смештај избеглица подигнути су темељи за магацин који још није изграђен.

5. **Исхрана и хуманитарна помоћ**

Према наводима управника Центра, преко Црвеног крста за сва лица обезбеђена је сува храна у виду дневног следовања. Храна је прилагођена верским убеђењима избеглица/миграната. Поред хране, Црвени крст обезбеђује потребну обућу и одећу.